

Programfüzet

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
197. KÖZGYŰLÉSÉNEK PROGRAMJA

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

VIGADÓ

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
197. KÖZGYŰLÉSÉNEK TERVEZETT
NAPIRENDJE

2024. május 6., hétfő

ÜNNEPI ÜLÉS

10.00—11.15

Pesti Vigadó, Díszterem
1051 Budapest, Vigadó tér 2.

A rendezvény előben követhető [az MTA YouTube-csatornáján](#).

Levezető elnök: *Hudecz Ferenc*, az MTA természettudományi alelnöke

1. Elnöki megnyitó
2. Díszelőadás: **Magyar nyelvtechnológiai eredmények a mesterséges intelligencia korában**
Prószéky Gábor, az MTA doktora
3. Díjátadás (Akadémiai Aranyérem, Akadémiai Díjak, Akadémiai Újságírói Díj, Wahrmann Mór-érem, Arany János-életműdíj)
4. A 2023. évi jótékonyági gyűjtés céljára felajánlott adomány ünnepélyes átadása a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola számára

A rendezvény élő közvetítéssel követhető [az MTA YouTube-csatornáján](#). Résztételével egyben hozzájárul a rendezvényről készülő kép- és hangfelvétel nyilvános publikálásához.

MUNKAKÖZGYŰLÉS I. | ZÁRT ÜLÉS

11.15—12.45

Pesti Vigadó, Díszterem
1051 Budapest, Vigadó tér 2.

Levezető elnök: *Kollár László*, az MTA főtitkára

1. Elnöki beszámoló (*Freund Tamás*)
2. Beszámoló a határon túli magyar tudományosság ügyeiről (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás az 1—2. napirendi pontokról
3. Beszámoló az MTA 2023. évi költségvetéséről és vagyoni helyzetéről (*Freund Tamás*)
4. Javaslat az MTA 2025—2026. évi költségvetési irányelveire (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 3—4. napirendi pontokról
5. Főtitkári beszámoló (*Kollár László*)
6. Beszámoló a Magyar Tudományos Művek Tára 2023. évi tevékenységéről (*Kollár László*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás az 5—6. napirendi pontokról
7. Jelentés a Felügyelő Testület 2023. évi tevékenységéről (*Kovács L. Gábor*)
8. Beszámoló a Vagyonkezelő Testület 2023. évi tevékenységéről (*Szerb László*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 7—8. napirendi pontokról

Ebédszünet (12.45—14.00)

MUNKAKÖZGYŰLÉS II. | ZÁRT ÜLÉS

14.00—16.00

Pesti Vigadó, Díszterem
1051 Budapest, Vigadó tér 2.

Levezető elnök: *Lamm Vanda*, az MTA társadalomtudományi alelnöke

9. Az MTA Alapszabályának és Ügyrendjének módosítása (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 9. napirendi pontról
10. A Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai kódexének módosítása
10/A. A Tudományetikai Kódexet Felülvizsgáló Elnöki Bizottság javaslata, előterjesztő: *Fésüs László*
10/B. Egyéni indítvány, előterjesztő: *Kaptay György*
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 10. napirendi pontról
11. Beszámoló a Doktori Tanács 2023. évi tevékenységéről (*Kamarás Katalin*)
12. Beszámoló a Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság 2023. évi tevékenységéről (*Madas Edit*)
13. Beszámoló a Tudományetikai Bizottság 2023. évi tevékenységéről (*Buzás Edit Irén*)
14. Beszámoló a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 2023. évi tevékenységéről (*Ferencz Győző*)
15. Beszámoló az MTA területi bizottságainak 2023. évi tevékenységéről (*Freund Tamás*)
16. Beszámoló a Kutatóhelyeket Minősítő Tanács 2023. évi tevékenységéről (*Hunyady László*)
17. A Kutatóhelyeket Minősítő Tanács elnökének megválasztása (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 11—17. napirendi pontokról

18. Beszámoló a Fiatalkutatók Akadémiája 2023. évi tevékenységéről (*Wilhelm Imola / Kecskés Gábor*)
Erről a napirendi pontról a Közgyűlés nem szavaz.
19. Javaslatok a magyar tudományos nyelv használatának megőrzéséről, előmozdításáról
- 19/A. A magyar tudományos nyelv használatáról szóló akadémiai vitafórum ajánlásai alapján az MTA Elnökségének javaslata (*Freund Tamás, Prószéky Gábor*)
- 19/B. Egyéni indítvány a magyar mint tudományos nyelv megőrzése érdekében megfogalmazott ajánlásokról, előterjesztők: *Dobránszky János, Bősze Péter, Verő Balázs, Kontra Miklós, Kaptay György*
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 19. napirendi pontról
20. Tájékoztató a 2023. évi jótékonyági gyűjtésről és javaslat a következő évi jótékonyági gyűjtés céljának meghatározására (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 20. napirendi pontról
21. Egyéb beérkezett egyéni indítvány, javaslat, tájékoztatás
Hozzászólások, vita az egyéb javaslatokról

KONCERT

18.00

Pesti Vigadó, Díszterem | 1051 Budapest, Vigadó tér 2.

Köszöntőt mond: *Freund Tamás*, az MTA elnöke

Közreműködik: *Baráti Kristóf*, hegedű
Würtz Klára, zongora

Műsor

César Franck: *A-dúr hegedű-zongora szonáta*
Maurice Ravel: *Tzigane*

2024. május 7., kedd

AKADÉMIKUSOK GYŰLÉSE | ZÁRT ÜLÉS

10.00

**Pesti Vigadó, Díszterem
1051 Budapest, Vigadó tér 2.**

Levezető elnök: *Freund Tamás*, az MTA elnöke

1. A 2025. évi tagválasztás előkészítése, az akadémikusválasztás irányelveinek elfogadása, az akadémikusválasztás eljárási szabályainak módosítása
Hozzászólások, vita, majd szavazás az 1. napirendi pontról
2. Egyéb beérkezett egyéni indítvány, javaslat, tájékoztatás

Ebédszünet (12.30—13.45)

TUDOMÁNYOS ELŐADÁSOK

14.00

Pesti Vigadó, Díszterem | 1051 Budapest, Vigadó tér 2.

Levezető elnök: *Erdei Anna*, az MTA főtitkárhelyettese

A születés csodája; mit tehetünk a népességfogyás ütemének csökkentéséért?

Barthóné Szekeres Júlia, az orvostudomány doktora

Történeti szerkezetek felújítása a tudomány támogatásával — a Lánchídtól az MTA Székházáig
Dunai László, az MTA rendes tagja

A felzárkózás történelmi esélye. Az EU keleti kibővülésének két évtizede

Halmi Péter, az MTA rendes tagja

Plakátmagány

Pócs Péter grafikusművész (SZIMA)

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

KÜLSŐ TAGOK FÓRUMA

18.00

Pesti Vigadó, Díszterem
1051 Budapest, Vigadó tér 2.

Levezető elnök: *Kosztolányi György, az MTA élettudományi alelnöke*

Megnyitó

Kocsis Károly, az MTA rendes tagja, a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke

Köszöntő

Freund Tamás, az MTA elnöke

Tájékoztató az MTA Alapszabálya és Ügyrendje módosításáról

Kosztolányi György, az MTA élettudományi alelnöke

Az Arany János-díjak és az Arany János-érmek átadása

Az elismeréseket átadja: Freund Tamás, az MTA elnöke

A 2024. évi Arany János-díjasok előadásai

A kolozsvári Cholnoky Jenő Térképtár

Bartos-Elekes Zsombor PhD, az MTA köztestületének külső tagja (Románia)

Robotok helyváltoztatása önszerveződő módon

Sándor Bulcsú PhD, az MTA köztestületének külső tagja (Románia)

Állófogadás

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

2024. május 8., szerda

FIATAL KUTATÓK FÓRUMA

10.00—12.30

MTA Humán Tudományok Kutatóháza
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.

AZ ÖREGEDŐ TÁRSADALOM VIZSGÁLATA

Moderátor: *Lipták Katalin PhD*, az FKA vezetőségi tagja

10.00—10.10

Köszöntő és megnyitó

Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese

10.10—10.20

Az FKA bemutatása

Wilhelm Imola PhD, az FKA társelnöke

10.20—10.40

Mennyire súlyos probléma a társadalom idősödése?

Gál Róbert PhD, tudományos főmunkatárs (KSH Népeségtudományi Kutatóintézet), egyetemi docens (BCE)

10.40—11.00

Bőrsejtből agysejt: Sejtprogramozás alapfokon

Pircs Karolina PhD, az FKA tagja (HCEMM-SE Neurobiológiai és Neurodegeneratív Betegségek Kutatócsoport)

11.00—11.20

Az öregedés és megifjaldás kutatása mesterséges intelligencia segítségével

Kerepesi Csaba PhD, az FKA tagja (HUN-REN SZTAKI)

11.20—11.40

Életkoron alapuló diszkrimináció a munkaerőpiacon

Hungler Sára PhD, az FKA tagja (ELTE ÁJK)

11.40—12.00

A demográfiai idősödés jelensége: mérések, következtetések, eltérő nézőpontok és narratívák

Monostori Judit PhD, tudományos főmunkatárs (KSH Népeségtudományi Kutatóintézet)

12.00—12.30

Kerekasztal-beszélgetés

Moderátor: *Hartmann Bálint PhD*, az FKA vezetőségi tagja

Résztevők:

Monostori Judit PhD, tudományos főmunkatárs (KSH Népeségtudományi Kutatóintézet)

Pircs Karolina PhD, az FKA tagja (HCEMM-SE Neurobiológiai és Neurodegeneratív Betegségek Kutatócsoport)

Hungler Sára PhD, az FKA tagja (ELTE ÁJK)

Kerepesi Csaba PhD, az FKA tagja (HUN-REN SZTAKI)

12.30

Zárszó

Hartmann Bálint PhD, az FKA vezetőségi tagja

A program ismertetése

Az idei rendezvény központi témája az öregedő társadalom vizsgálata, illetve annak bemutatása, hogy a hazai kutatások hogyan kapcsolódnak a demográfiai változásokhoz.

A rendezvényről fényképek készülnek, részvételével hozzájárul nyilvános publikálásukhoz.

A FIATAL KUTATÓK AKADÉMIÁJÁNAK TAGGYŰLÉSE

14.00—18.00

MTA Humán Tudományok Kutatóháza
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.

14.00—16.00

Taggyűlés I. (nyilvános)

14.00—14.10

Köszöntő és az FKA bemutatása

14.10—14.25

Szavalat

Illés Adrián színművész

Műsor

József Attila: *Levegőt!*

Weöres Sándor: *Hazatérés*

14.25—14.30

Bemutatkozik az FKA új vezetősége

14.30—15.00

Az új FKA-tagok köszöntése és bemutatkozása

15.00—15.30

Az FKA bizottságainak beszámolója

15.30—16.00

Az FKA alumni tagjainak búcsúztatása

Szünet

16.15—18.00

Taggyűlés II. (zárt körű) — Beszélgetés az FKA ez évi feladatairól

A TUDOMÁNYOS OSZTÁLYOK KÖZGYŰLÉSI PROGRAMJA

**A NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA,
A FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
KÖZGYŰLÉSI KONFERENCIÁJA**

2024. május 13., hétfő 10.00—16.00

**Humán Tudományok Kutatóháza, Nagyterem
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.**

**BEMUTATKOZNAK AZ MTA NEMZETI KUTATÁSI PROGRAMOK
BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI ALPROGRAMJAI**

Levezető elnök: *Benkő Elek*, az MTA rendes tagja, a Filozófiai és
Történettudományok Osztályának elnöke

Magyar Nemzeti Helynévtár Program

10.00—10.15

A Magyar Nemzeti Helynévtár mint kutatási program

Hoffmann István, az MTA levelező tagja

10.15—10.30

A Magyar Nemzeti Helynévtár mint digitális adatbázis

Rácz Anita PhD

10.30—10.45

A Magyar Nemzeti Helynévtár mint kiadványsorozat

Tóth Valéria, az MTA doktora

10.45—11.00

Helynevek statisztikai elemzése: a Bodrogköz mint példa

Borsos Balázs, az MTA levelező tagja

Források és adattárak Erdély középkori és kora újkori történetéhez

11.00—11.15

Források és adattárak Erdély középkori és kora újkori történetéhez: A Jakó Zsigmond Kutatóintézet forráskiadási programja

Bogdándi Zsolt PhD

11.15—11.30

Az Erdélyi Okmánytár

W. Kovács András PhD

11.30—11.45

Az Erdélyi Fejedelmek Királyi Könyvei

Fejér Tamás, a teológiai tudomány doktora

11.45—12.00

Az erdélyi hiteleshelyi jegyzőkönyvek kiadása. A Gyulafehérvári Káptalan és a Kolozsmonostori Konvent jegyzőkönyvei

Gálfi Emőke, az egyháztörténelem-tudomány doktora

A magyar nyelv digitális támogatása a magyar tudományosság szolgálatában

12.00—12.30

A Magyar Nemzeti Szövegtár 3.0 felé

Héja Enikő PhD; Ligeti-Nagy Noémi PhD

12.30—13.00

A magyar nyelv nagyszótára archivális cédulagyűjteményének digitalizációja

Simon László kutatócsoport-vezető, tudományos munkatárs

13.00—14.00 Ebédszünet

Levezető elnök: *Borsos Balázs*, az MTA levelező tagja, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke

A magyar nyelv digitális fenntarthatósága

14.00—15.00

Nyelvtechnológia a magyar tudományosság szolgálatában

Várad Tamás PhD; Holl András informatikai főigazgató-helyettes

Álhírek, áltudományos nézetek nyelvészeti azonosítása

15.00—15.15

Álhírek, áltudományos nézetek nyelvészeti alapú azonosítása: célok és első eredmények

Németh T. Enikő, az MTA levelező tagja

15.15—15.30

Az áltudományos álhírek anatómiája

Rákosi Csilla, az MTA doktora

15.30—15.45

A formális és informális megszólítások vizsgálata a MedCollect egészségügyi álhírkorpuszban

Nagy C. Katalin PhD; Szécsényi Tibor PhD; Németh T. Enikő, az MTA levelező tagja

15.45—16.00

Automatikus álhírdetektálás informatikai eszközei

Csendes Tibor, az MTA doktora

A rendezvény élő közvetítéssel követhető [az MTA YouTube-csatornáján](#). Részvételével egyben hozzájárul a rendezvényről készülő kép- és hangfelvétel nyilvános publikálásához.

A FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA PSZICHOLÓGIAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA,

A MAGYAR PSZICHOLÓGIAI TÁRSASÁG,

AZ ELTE PEDAGÓGIAI ÉS PSZICHOLÓGIAI KAR KONFERENCIÁJA

2023. május 8., szerda 16.30—19.00

**ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Aula
1075 Budapest Kazinczy utca 23—27.**

Zoom:

AZ ABÚZUSOK ARCAI: PERSPEKTÍVÁK ÉS LEHETŐSÉGEK A VÁLTOZÁSRA

Levezető elnökök: *Dúll Andrea*, az MTA doktora, a Pszichológiai Tudományos Bizottság elnöke; *Urbán Róbert*, az MTA doktora, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar egyetemi tanára

16.30—16.35

Megnyitó

Urbán Róbert, az MTA doktora, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar egyetemi tanára

16.35—17.00

Abúzusok a hétköznapi életben: epidemiológia, egészségpszichológia és népegészségügy

Urbán Róbert, az MTA doktora

17.00—17.25

Az abúzusok formái a klinikai pszichológus szemével

Péley Bernadette PhD

17.25—17.50

Abúzusok a gyermekvédelmi rendszerben

Rácz Andrea Anikó PhD

17.50—18.15

Bántalmazás kortársak között: kinek mi lenne a dolga a megelőzésben?

Várnai Dóra PhD

18.15—18.40

Abúzusok a szülészetben

Varga Katalin, az MTA doktora

18.40—18.55

Kérdések, hozzászólások

18.55—19.00

Zárszó

Dúll Andrea, az MTA doktora, a Pszichológiai Tudományos Bizottság elnöke

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

**A FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA,
A SZÉKESFEHÉRVÁRI VÁROSI LEVÉLTÁR ÉS KUTATÓINTÉZET
KONFERENCIÁJA**

2023. május 23., csütörtök 10.00—15.15

**Városi Levéltár és Kutatóintézet
8000 Székesfehérvár, Zichy liget 10.**

„A KORONÁS TEMPLOM”

**ELŐADÁSOK SZÉKESFEHÉRVÁR KÖZÉPKORI
EGYHÁZTÖRTÉNETÉBŐL**

Levezető elnök: *Csurgai Horváth József PhD*, a Városi Levéltár és Kutatóintézet igazgatója

10.00—10.10

Köszöntő

Csurgai Horváth József PhD, a Városi Levéltár és Kutatóintézet igazgatója

Történelem

10.10—10.30

A Szűz Mária-bazilikára és a préposti rezidenciára vonatkozó írott források adatbázisa

Kertész Balázs PhD (Városi Levéltár és Kutatóintézet, Székesfehérvár)

10.30—10.55

Gyermekkoronázások a középkori Fehérváron

Skorka Renáta PhD (HUN-REN BTK Történettudományi Intézet; MTA BTK Lendület Középkori Gazdaságtörténeti Kutatócsoport; Városi Levéltár és Kutatóintézet, Székesfehérvár)

10.55—11.20

Druget Fülöp Fehérváron

Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja (HUN-REN BTK Történettudományi Intézet; Városi Levéltár és Kutatóintézet, Székesfehérvár)

11.20—11.45

Györgyi Bodó Miklós, az utolsó Fehérvárra temetett prépost

Ribi András PhD (Városi Levéltár és Kutatóintézet, Székesfehérvár; HUN-REN-PTE-ELTE Középkori Magyar Egyházi Archontológia 1000—1387 Kutatócsoport)

11.45—12.10

Temetkezések a középkori Fehérvárott

Weisz Boglárka PhD (HUN-REN BTK Történettudományi Intézet; MTA BTK Lendület Középkori Gazdaságtörténeti Kutatócsoport; Városi Levéltár és Kutatóintézet, Székesfehérvár)

Régészet

12.10—12.35

Székesfehérvár korai történeti városmagjában álló templomának építés- és kutatástörténete

Reich Szabina PhD (Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár)

12.35—13.35 Ebédszünet

Művészettörténet

13.35—14.00

A szarkofágon innen és túl: Székesfehérvár 11. századi kőfaragványairól

Havasi Krisztina PhD (HUN-REN BTK Művészettörténeti Intézet)

14.00—14.25

Pillérfőtöredékek a székesfehérvári prépostsági templom 12. századi átépítéséből

Mentényi Klára PhD (HUN-REN BTK Művészettörténeti Intézet)

14.25—14.50

150 középkori kőfaragvány a püspöki kert kerítéséből

Bartos György

14.50—15.15

Síremlékművészeti súlypontok — Székesfehérvár és kapcsolatai

Lővei Pál, az MTA levelező tagja (HUN-REN BTK Művészettörténeti Intézet; MTA BTK Lendület Középkori Gazdaságtörténeti Kutatócsoport)

A MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDEZVÉNYE

2024. május 8., szerda 14.00—15.40

HUN-REN Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet, Nagyterem
1053 Budapest, Reáltanoda utca 13—15.

POZITÍV DEFINIT FÜGGVÉNYEK ALKALMAZÁSAI

14.00—14.05

Köszöntő

Páles Zsolt

14.05—14.10

A Matematikai Tudományok Osztálya díjainak átadása

Előadások

14.10—14.40

Fuglede sejtése konvex halmazokra

Matolcsi Máté

14.40—15.10

Egységtávolságot elkerülő halmazok a síkon

Ambrus Gergely

15.10—15.40

Prímszámok és összeghalmazok

Ruzsa Z. Imre

A rendezvényről fényképek készülnek, részvételével hozzájárul nyilvános publikálásukhoz.

AZ AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

KONFERENCIÁJA

2024. május 15—16., szerda—csütörtök

HUN-REN Agrártudományi Kutatóközpont
Martonvásár, Brunszvik utca 2.

XXX. NÖVÉNYNEMESÍTÉSI TUDOMÁNYOS NAPOK

2024. május 15., szerda

Köszöntő

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja, az MTA Agrártudományok Osztálya elnöke

Vida Gyula, az MTA doktora, az MTA Növénynevelési Tudományos Bizottság elnöke

Bevezető előadások

Világunk kihívásai: mit tehet a növénynevelés?

Dudits Dénes, az MTA rendes tagja

A mesterséges intelligencia használata a mezőgazdaságban és a növénynevelésben

Fodor Nándor PhD

Az elmúlt év során elismerésben részesült és elhunyt magyar növénynevelésítőink

Pauk János, az MTA doktora; *Óvári Judit*, *Purgel Szandra* (Magyar Növénynevelésítő Egyesülete)

A magyar földimogyoró-nevelés és termékpálya

Balla Zoltán magánnevelésítő, a 2023. év ifjú nevelésítője

A konferencia részletes programját a HUN-REN Agrártudományi Kutatóközpont honlapján tesszük közzé: <https://atk.hun-ren.hu/hu/xxx-novenynemesitesi-tudomanyos-napok/>.

A KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA,
A BME VEGYÉSZMÉRNÖKI ÉS BIOMÉRNÖKI KAR,
A MAGYAR KÉMIKUSOK EGYESÜLETE
KÖZÖS RENDEZVÉNYE

2024. május 16., csütörtök 10.00—11.00

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Díszterem
1111 Budapest, Műegyetem rakpart 3—9.

THE ROAR OF MOLECULAR MACHINES MORNING SMALL TALK
WITH NOBEL LAUREATE BEN FERINGA

Angol nyelvű interaktív beszélgetés Ben Feringa Nobel-díjas
szerves kémikussal

10.00—10.05

Megnyitó

Perczel András, az MTA Kémiai Tudományok Osztályának elnöke

10.05—10.55

Interaktív beszélgetés

Résztevők:

Ben Feringa, Nobel-díjas kémikus

Perczel András, az MTA Kémiai Tudományok Osztályának elnöke

Szalay Péter, a Magyar Kémikusok Egyesületének elnöke

Moderátor: *Lente Gábor*, az MTA doktora, a *Magyar Kémikusok
Lapja* felelős szerkesztője

10.55—11.00

Zárszó

Szalay Péter, a Magyar Kémikusok Egyesületének elnöke

A regisztrációs felület az alábbi linken érhető el:

https://regisztracio.bme.hu/feringa_eloadas_maj16.

A rendezvényről fényképek készülnek, részvételével hozzájárul nyilvános publikálásukhoz.

A KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA,
AZ ELTE TTK KÉMIAI INTÉZET,
A HEVESY GYÖRGY KÉMIA DOKTORI ISKOLA,
A MAGYAR KÉMIKUSOK EGYESÜLETE
KÖZÖS RENDEZVÉNYE

2024. május 16., csütörtök 16.15—17.00

Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar,
Konferenciaterem
1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A, I. emelet

BEN FERINGA NOBEL-DÍJAS KÉMIKUS TUDOMÁNYOS ELŐADÁSA
A „SCIENTIFIC AND REPORTING DAY” RENDEZVÉNYEN

Levezető elnök: *Perczel András*, az MTA Kémiai Tudományok Osztályának elnöke

16.15—17.00

The art of building small — from molecular switches to motors

Ben Feringa Nobel-díjas professzor

A regisztrációs felület az alábbi linken érhető el: <https://mta.hu/esemenynaptar/2024-05-16-ben-feringa-nobel-dijas-kutato-eloadasa-the-art-of-building-small-from-molecular-switches-to-motors-5262>.

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

A KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
FIZIKAI-KÉMIAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA
TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYE ÉS DÍJÁTADÓJA

2024. május 21., kedd 10.00—13.30

Humán Tudományok Kutatóháza, Nagyterem
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., földszint

Levezető elnök: *Kónya Zoltán*, az MTA doktora

10.00—10.45

Merev gerincű ligandumok előállítása és komplexeik kémiai jellemzése a biztonságosabb diagnosztikai/terápiás alkalmazásokért

Tircsó Gyula PhD, a 2024. évi Polányi Mihály-fődíj nyertese

10.45—11.30

Gerjesztett állapotú tulajdonságok pontos számítása nagy molekulákra

Mester Dávid PhD, a 2024. évi Polányi Mihály fiatal kutatói díj nyertese

11.30—12.00 Kávészünet

12.00—12.45

Aminosavak reakciói hipoklórossavval: kinetika és mechanizmus

Szabó Mária PhD

12.45—13.30

Alacsony dimenziójú anyagok szintézise és alkalmazásaik

Vajtai Róbert PhD

A rendezvény élő közvetítéssel követhető [az MTA YouTube-csatornáján](#). Résztvételével egyben hozzájárul a rendezvényről készülő kép- és hangfelvétel nyilvános publikálásához.

A GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2024. május 27., hétfő 10.00—14.00

Humán Tudományok Kutatóháza, Nagyelőadó
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., földszint

MAGYARORSZÁG 20 ÉVE AZ EURÓPAI UNIÓBAN: A GAZDASÁG- ÉS TERÜLETPOLITIKA JELENE ÉS JÖVŐBELI KIHÍVÁSAI

Levezető elnök: *Halmai Péter*, az MTA rendes tagja, a Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya elnöke

10.00—10.15

Megnyitó

Halmai Péter, az MTA rendes tagja, a Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya elnöke

10.15—10.30

Az EU-csatlakozás makroökonómiája

Halmai Péter, az MTA rendes tagja

10.30—10.45

Az EMU reformjának tétje, kilátásai, következményei

Csaba László, az MTA rendes tagja

10.45—11.00

Kapitalizmusváltozatok Kelet-Közép-Európában

Farkas Beáta, az MTA doktora

11.00—11.15

Intézményrendszer és gazdaságpolitikai kényszerpályák

Győrffy Dóra, az MTA doktora

11.15—11.30

Mire költ az állam? Tagállami preferenciák és közös költségvetés

Benczes István, az MTA doktora

11.30—12.30 Szünet

12.30—12.45

Deglobalizáció és változó értékláncok? Értelmezési kísérlet a technológiai ciklusok kontextusában

Szanyi Miklós, az MTA doktora

12.45—13.00

Az újraiparosítás stratégiája és annak területpolitikai vetületei

Lengyel Imre, az MTA doktora

13.00—13.15

Fel lehet-e zárkózni külföldi közvetlen tőkével? Az FDI-függőség területi dimenziói és a gazdaságpolitikai alternatívák

Gál Zoltán CSc, egyetemi tanár, az MTA Regionális Tudományok Bizottsága elnöke

13.15—13.30

Területpolitikai kihívások Magyarországon

Faragó László, az MTA doktora

13.30—13.45

A gazdasági versenyképesség uniós és tagállami jelentésekben

Czakó Erzsébet PhD, egyetemi tanár, az MTA Gazdálkodástudományi Bizottság tagja

A rendezvény élő közvetítéssel követhető [az MTA YouTube-csatornáján](#). Részvételével egyben hozzájárul a rendezvényről készülő kép- és hangfelvétel nyilvános publikálásához.

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2024. május 15., szerda 10.00—13.00

**Humán Tudományok Kutatóháza, Konferenciaterem
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., földszint**

A FIZIKA FEJLŐDÉSI IRÁNYAI

A Fizikai Tudományok Osztálya rendszeres évenkénti programja, melyen az élvonalbeli kutatásaikat mutatják be a meghívottak. A program keretében adja át az osztályelnök a Fizikai Fődíjat és a Fizikai Díjakat. Az idén a 2024. évi Fizikai Fődíjat, Fizikai Díjakat, az Akadémiai Díjat, valamint a Széchenyi-díjat elnyert kutatók kapnak lehetőséget szakterületük és eredményeik bemutatására.

Levezető elnök: *Trócsányi Zoltán*, az MTA rendes tagja, a Fizikai Tudományok Osztályának elnökhelyettese

10.00—10.15

A 2024. évi Fizikai Fődíj és Fizikai Díjak ünnepélyes átadása

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, a Fizikai Tudományok Osztályának elnökhelyettese

10.15—10.45

A poliacetiléntől a szén nanocsövekig: alacsony dimenziós szénszerkezetek elméleti vizsgálata

Kürti Jenő, az MTA doktora, professor emeritus (ELTE TTK Biológiai Fizika Tanszék), 2024. évi fizikai fődíjas

10.45—11.05

Hogyan akadályozza meg a topológia az Anderson-lokalizációt egy és két dimenzióban?

Asbóth János PhD, egyetemi docens (BME TTK Elméleti Fizika Tanszék), 2024. évi fizikai díjas

11.05—11.25

Az elemi részecskék titkainak nyomában: egzotikus jelenségek kutatása a Nagy Hadronütköztetőn

Pásztor Gabriella PhD, egyetemi adjunktus (ELTE TTK Atomfizika Tanszék), 2024. évi fizikai díjas

11.25—11.45

Genomok mint az evolúciós történelem dokumentumai

Szöllősi Gergely PhD, egyetemi adjunktus (ELTE TTK Fizikai és Csillagászati Intézet), 2024. évi fizikai díjas

11.45—12.00 Szünet

12.00—12.30

Kétdimenziós kristályok egyedülálló tulajdonságai

Tapasztó Levente, az MTA doktora, tudományos tanácsadó, laborvezető (HUN-REN EK Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet), 2024. évi akadémiai díjas

12.30—13.00

Egyeztetés alatt

Szabó Gábor, az MTA rendes tagja, 2024. évi Széchenyi-díjas

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

**A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
RÉSZECSEKEFIZIKAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA
PROGRAMJA**

2024. május 15., szerda 14.00—18.00

**Humán Tudományok Kutatóháza, Konferenciaterem
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., földszint**

**A FUTURE CIRCULAR COLLIDER ÉS A CERN 70. SZÜLETÉS-
NAPJA**

A CERN és a nemzetközi részecskefizikai közösség eddigi legnagyobb jövőbeli vállalkozása a Genf mellé tervezett Future Circular Collider (FCC), a világ eddigi legnagyobb méretű és legnagyobb energiájú részecskegyorsítója. Rendezvényünk első felében az FCC előkészületeit és a hozzá kapcsolódó hazai kutatómunkát tekintjük át (angol nyelven), a szünet után pedig a CERN 70. születésnapját ünnepeljük az elmúlt évek-évtizedek legérdekesebb felfedezéseinek és a közeljövőben várható eredményeknek a színes bemutatásával, fizika BSc egyetemi hallgatók és nem részecskefizikusok számára érthető, élvezetes formában, fiatal(os) szakértők kiváló előadásában (magyar nyelven).

Levezető elnök: *Lévai Péter*, az MTA rendes tagja, a HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont főigazgatója

14.00—14.10

Opening, welcome

Lévai Péter, az MTA rendes tagja, a HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont főigazgatója

14.10—14.55

The importance and design status of the FCC

Michael Benedikt (CERN)

14.55—15.15

Physics potential of the FCC

Trócsányi Zoltán, az MTA rendes tagja, egyetemi tanár (ELTE TTK Fizikai és Csillagászati Intézet)

15.15—15.30

Innovative magnets for the FCC

Barna Dániel PhD, tudományos főmunkatárs (HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont)

15.30—15.45

Detectors and novel IT solutions for the FCC

Barnaföldi Gergely PhD, tudományos főmunkatárs (HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont)

15.45—16.00 Szünet

Levezető elnök: *Veres Gábor*, az MTA doktora

16.00—16.25

CERN70: elektroyenge fizika

Péli Zoltán PhD, posztdoktori kutató (ELTE TTK Fizikai és Csillagászati Intézet)

16.25—16.50

CERN70: erős kölcsönhatás

Kincses Dániel PhD, posztdoktori kutató (ELTE TTK Fizikai és Csillagászati Intézet)

16.50—17.05

CERN70: antirészecskék, antianyag

Horváth Dezső, a fizikai tudományok doktora, professor emeritus (HUN-REN Wigner Fizikai Kutatóközpont)

17.05—17.25

CERN70: neutrínók fizikája

Pei Wenna doktorandusz (University College London)

17.25—17.45

CERN70: a sötét anyag keresése

Pásztor Gabriella PhD, egyetemi adjunktus (ELTE TTK Fizikai és Csillagászati Intézet)

17.45—18.00

CERN70: gravitáció

Dálya Gergely PhD, tudományos munkatárs (Laboratoire des deux Infinis, Toulouse)

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
SZILÁRDTEST-FIZIKAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA
ÜLÉSE

2024. május 17., péntek 10.00—12.25

MTA Humán Tudományok Kutatóháza, Konferenciaterem
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., földszint

ÚJABB EREDMÉNYEK A KONDENZÁLT ANYAGOK FIZIKÁJÁBAN

A program keretében megtartott előadások bemutatják a kondenzált anyagok fizikája területén Magyarországon az utóbbi néhány évben elért legkiemelkedőbb eredményeket. Az előadások tematikája jól mutatja a kondenzált anyagok kutatásának széles spektrumát a magyarországi egyetemeken és kutatóintézetekben.

Levezető elnök: *Erdélyi Zoltán*, az MTA doktora, a Szilárdtest-fizikai Tudományos Bizottság elnöke

10.00—10.05

Megnyitó

Erdélyi Zoltán, az MTA doktora, a Szilárdtest-fizikai Tudományos Bizottság elnöke

10.05—10.30

Shiba-sávok és Majorana-módusok felületi nanoszerkezetekben

Újfalussy Balázs osztályvezető (HUN-REN Wigner FK Szilárdtestfizikai és Optikai Intézet Elméleti Szilárdtestfizika Osztály)

10.30—10.55

Topologikus fázisátalakulás jelei nyomás hatására $ZrTe_5$ van der Waals-kristályban

Tóvári Endre tudományos munkatárs (BME TTK Fizika Tanszék)

10.55—11.20

Egykristályok mikrodeformációjának vizsgálata akusztikus emisszióval

Ugi Dávid tudományos segédmunkatárs (ELTE TTK Anyagfizikai Tanszék; HUN-REN TTK Anyag- és Környezetkémiai Intézet Szilárdtest Energiatárolás Kutatócsoport)

11.20—11.35 Szünet

11.35—12.00

Kvantumos piroklór mágnesek alapállapotú és mágneses térbeli tulajdonságai

Hagymási Imre tudományos főmunkatárs (HUN-REN Wigner FK Szilárdtestfizikai és Optikai Intézet)

12.00—12.25

Romboédes rétegtrendű grafit azonosításának kulcsa, az elektronszerkezeti Raman-szórás

Pálinkás András tudományos munkatárs (HUN-REN EK Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Intézet Nanoszerkezetek Laboratórium Topológia Nanoszerkezetekben Kutatócsoport)

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
CSILLAGÁSZATI ÉS ŰRFIZIKAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA
TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2024. május 22., szerda 10.00—12.40

MTA Humán Tudományok Kutatóháza, Konferenciaterem
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., földszint

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA SZEREPE A CSILLAGÁSZATI
ÉS ŰRFIZIKAI KUTATÁSOKBAN

Közeli és távoli természeti környezetünk megismeréséhez egyre növekvő mértékben használunk nagy adatbázisokat és szimulációkat. Ezek értelmezésében elengedhetetlenek a mesterségesintelligencia-alapú módszerek a képkiértékeléstől az objektumok klasszifikációján át a nagy szimulációk eredményeinek közelítő, de gyors megjósolásáig. Az ülés szak az MI-módszerek megjelenését és lehetőségeit tekinti át a csillagászat és az űrfizika különböző területein, pillanatfelvételt készítve arról, hogyan kezd átalakítani ez az új megközelítés a csillagászati és fizikai kutatásokat Magyarországon.

Levezető elnök: *Kiss Csaba*, az MTA doktora (HUN-REN CSFK Csillagászati Intézet)

10.00—10.05

Megnyitó

Kiss Csaba, az MTA doktora (HUN-REN CSFK Csillagászati Intézet)

10.05—10.35

Mesterséges intelligencia a fizikában és a csillagászatban

Csabai István, az MTA levelező tagja, a XI. Fizikai Tudományok Osztálya elnöke (ELTE TTK Komplex Rendszerek Fizikája Tanszék)

10.35—10.55

A mesterséges intelligencia a korai csillagfejlődés vizsgálatának szolgálatában

Marton Gábor PhD (HUN-REN CSFK Csillagászati Intézet)

10.55—11.15

Flek és koronaanyag-kidobódások keresése gépi tanulással

Vida Krisztián PhD (HUN-REN CSFK Csillagászati Intézet)

11.15—11.35

Földközeli objektumok keresése gépi tanulási rendszer segítségével

Kiss László, az MTA rendes tagja (HUN-REN CSFK Csillagászati Intézet); *Velkei Szabolcs* (CEO Machine Intelligence Zrt.)

11.35—11.50 Szünet

11.50—12.20

Változócsillagok klasszifikációja képalapú gépi tanulási eljárásokkal

Szabó Róbert, az MTA doktora (HUN-REN CSFK Csillagászati Intézet)

12.20—12.40

A mesterséges intelligencia felhasználási lehetőségei az űridőjárás előrejelzésében

Biró Nikolett MSc; *Kobán Gergely MSc* (HUN-REN Wigner FK; ELTE TTK)

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz [az MTA YouTube-csatornáján](#).

MTA